

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10 31 Остиябры

ГЕЛМЕНТОЗЛАРНИ БОЛАЛАР ОРАСИДА ТАРҚАЛИШИНИ БАҲОЛАШ

**Султонов Равшан Комилжонович,
Одилжонов Озодбек Одилжонович**

Термиз иқтисодиёт ва сервис университетети

Тиббиёт кафедраси дотценти, PhD

Тиббиёт факултети Даволаш иши

23-16 гуруҳ талабаси

email: odiljonnorkulov0@gmail.com

Муаммонинг долзарблиги: Инсониятда учрайдиган касалликлар ўртасида энг кўп тарқалгани гельминтозлар ҳисобланади. Бутун дунё Соғлиқни сақлаш ташкилотининг берган маълумотларига кўра Осиё, Африка ва Лотин Америка давлатларининг 90% аҳолиси ушбу кассаликка чалинган. Шаҳарларда глобал ривожланишни ўсиши, аҳолининг ижтимоий тузилишидаги ўзгаришлар ва бошқа омиллар билан боғлиқ демографик ўзгаришлар шаҳарларда итларнинг кўпайишига олиб келди ва бу катта муаммо бўлиб қолди. Шаҳарларнинг ўсиши, аҳолининг ижтимоий тузилишидаги ўзгаришлар ва бошқа омиллар билан боғлиқ демографик ўзгаришлар шаҳарларда итларнинг кўпайишига олиб келди ва бу катта муаммо бўлиб қолди. Айниқса болаларда паразитар касалликларни кўпайишига туртки фактор бўлиб ҳисобланади. Қуйидаги турлардаги гелментлар итлар орқали юқори юқумлилиқ инфекцияси ҳисобланади. Яни гелминтлардан - *Taenia hydatigena*, *Echinococcus granulosus*, *Dipylidium caninum*, *Toxascaris leonina*, *Toxocara canis*, *Ancylostomum caninum*, *Uncinaria stenocephala* 20,2 дан 72,2% гача ва интенсивлик билан кенг қамровли инвазияга эга.

Тадқиқот мақсади: Гелментозларни болалар орасида тарқалишини, хусусан острица, лямблилар, аскаридоз ва теннидалар билан касалланиш ҳолатини баҳолаш ҳисобланади.

Тадқиқот материаллари ва усуллари: Олдимизга қўйилга мақсадга эришиш учун биз “Республикада паразитар касалликлар профилактикаси бўйича чора тadbирлар такомиллаштириш тўғрисида” ги Ўзбекистон Республикаси ССВнинг 25.03.2005 йилдаги № 121, Ўзбекистон Республикаси Давлат Эпидемиологик назорати марказларида ўтказиладиган лаборатория текширишлар номенклатуралари тасдиқлаш тўғрисида” ги №34 буйруқ ва УҚ №012-3/0134 “Гельминтозлар ва протозоозларнинг лаборатория

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10 31 Остиябры

диагностикасида паразитологик усуллар” услубий қўлланмасидан фойдаландик. Юқоридагилар билан бирга текшириш объекти сифатида Термиз шаҳридаги ташкиллаштирилган болалар муассасалари тарбияланувчиларини олдик ва 2020-2023 йиллар динамикасида уларда тарқалган касалликка чалиниш ҳолатларини текширилди.

Тадқиқот натижаси: Текширувда қуйидаги натижалар олинди, яни 2018 йил умумий текширилган аҳоли сони 24970 бўлиб, улардан 7546 та (30%) болалар муассасалари тарбияланувчилари 15532 (62,2%) таси эса мактаб ўқувчилари ҳисобланади. Қолганлари эса бемор билан мулоқотда бўлганлар. Умумий острица гельминти билан мусбат (+) натижа берган лаборотория таҳлиллар сони- 345 та бўлиб, улардан 140 (1,8%) таси мактабгача болалар муассасаси тарбияланувчилари, 205 (1,3%) таси эса мактаб ўқувчилари ҳисобланади. Копрологик текшириш усулида эса қуйидаги натижалар олинди: умумий текширилган аҳоли- 1349, улардан 551 (40.8%) таси мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчилари, 798 таси (59.1%) таси мактаб ўқувчилари. Мактабгача тарбия муассасалари тарбияланувчиларида 11 (1.9%)та, мактаб ўқувчиларида эса 13 (1.6%) “мусбат” (+) натижа берди. 2019 йилги текширишлар бўйича қуйидаги натижалар олинди: умумий текширилган сони 19421, улардан: 9272 таси мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчилари, 8500 таси (43.7%) таси мактаб ўқувчилари. Улардан 138 (1.4%) та мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчиларида ва 181 (2.1 %) та мактаб ўқувчиларида “мусбат” (+) натижалар олинди. Копрологик усул билан текширилганда эса умумий текширилганлар сони- 1238, улардан 574 (46,3%)таси мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчилари, 664 таси (53.6%) таси мактаб ўқувчилари бўлиб, улардан ҳар иккала муассасада 7 тадан “мусбат” натижалар1.2% МТМ ва 1,0% мактаб ўқувчиларини ташкил этди. 2020 йилда қуйидаги натижалар олинди: умумий текширилганлар сони16938 тани ташкил этиб, улардан 7115 (42,0%) таси МТМ, 6369 (37,6%) таси мактаб ўқувчилари, қолганлари эса беморлар билан мулоқотда бўлганлар ва бошқалар ҳисобланади. Текширилган болалардан 120 (1,6%)тасида МТМ тарбияланувчилари ва 137 (2,1%) мактаб ўқувчиларида “мусбат” (+) натижалар олинди. Копрологик текшириш усулида эса 1169 текширилганларнинг 297 (25,1%)та МТМ тарбияланувчилари, 812 (74.5%) мактаб ўқувчилари ҳисобланади. МТМ тарбияланувчиларидан 13 (4,3%)та, мактаб ўқувчиларидан эса 9 та (1,0%) “мусбат” (+) натижалар олинди.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10 31 Остиябры

Хулоса: Юқорида олинган текшириш натижаларидан шуни хулоса қилиш мумкин, болалар ўртасида острицага боғлиқ гельминтологик касалланиш (энтеробиоз) ҳолатини камайтиришда шахсий гигиенада қатъий риоя қилиш муҳим аҳамият касб этади. Шу билан бир қаторда аҳоли ўртасида тиббий маданиятни ўстириш ва гигиеник чора- тадбирларни қўллаш мақсадга мувофиқ саналади.